

denne Overenskomst af 1874—75, naar den tages aldeles bogstavelig, er, som den ærede Minister fremhævede, i og for sig jo fuldstændig ufattelig; at man saaledes i smaa Mundfulde skulde opspise Universitetets Formue, kan dog fornøstigtvis ikke Nogen have anset for en tilfredsstillende Ordning. Jeg gaar derfor ud fra, at man har saa at sige frantsvis, foreløbig bevilget en vis Sum, og saa kunde man altid senere se, om den slog til, eller om der blev Spørgsmaal om en anden, og at det har været Meningen, tror jeg netop bestyrkes ved at se hen til, at i de nærmest følgende Aar var Underfudet ikke stort, et enkelt af de følgende Aar, tror jeg, kun et Par Tusinde Kroner, men saa steg det, og da det gik op til 80,000—100,000 Kr., satte dette Thing sig i Bevægelse; saa blev Spørgsmaalet taget op af Ministeriet, og saa sagde vi: Nu maa vi have en anden Ordning, thi nu har den Ordning, som da blev truffen, vist sig ikke at være en saadan, at vi kunne slaa os til Ro dermed. Jeg tror, at hele den Dyræden, som er vist fra dette Things Side, ikke vil tale imod denne Betragtning, der giver den foreløbige Ordning et naturligt Indhold, som den efter min Opfattelse under andre Omstændigheder vilde favne; men saa kom den ærede 1ste Landsthingsmand for 5te Kreds (S. Chr. Hansen) ind paa det Spørgsmaal: Ja, hvad er da nu egentlig Betydningen af dette Punkt? Hvad er Betydningen af, at vi holde fast paa det? Ja, for det Første har det den Betydning, at Universitetet altid vil være bedre stillet, naar det har 1½ Million Kr., som særlig ere bestemte til Anvendelse til dets Formaal, end naar det skal søge sine Fornødenheder dække i Statskassen. Hvis der nu var Spørgsmaal om at henlægge en saadan Sum til det, vilde det være et ganske andet Forhold, men her er jo ikke Spørgsmaal om at henlægge, men kun om at bevare det, man allerede for Aarhundreder siden har henlagt. Men dette har jo ikke blot Betydning for Universitetet, det er et mere principielt Spørgsmaal om de separate Fonds Stilling overhovedet. Skulle de kunne opspises paa Finantsloven, eller skulle vi ikke være enige om, at en saadan Omdannelse af hele deres økonomiske Forhold bør ske ved en fuldkommen fri, samstemmende Beslutning, fattet paa særlig Lov. Det forekommer mig dog at være Noget, som man burde kunne enes om. Det er jo ikke et Spørgsmaal, der blot gælder for Universitetets Vedkommende; det gælder jo ogsaa Kommunitetet, Sorø Akademi, det lærde Skolevesen osv. Naar man nu har begyndt med Universitetet, kunde Spørgsmaalet jo derefter komme til Kommunitetet. For Dieblifket er man venlig stemt mod dette; men hvem siger os, om ikke Tidernes skiftende Strømning kunde føre til en anden Betragtning? Vi maa derfor tage Position og sige: Vi maa forbeholde os en Afgjørelse ved almindelig Lov, vi kunne

ikke gaa ind paa, at den finantslovgivende Myn- dighed saaledes tiltager sig Afgjørelsen af et saa vidtrækkende Principspørgsmaal, og særlig tror jeg, at ifølge de Ansuelser, som det ærede Medlem, jeg sidst nævnte, udtalte, bliver dette Spørgsmaal endnu langt betydningfuldere, end det under alle Omstændigheder i og for sig vilde være. Jeg troede, at vi under den lange politiske Kamp, som vi have gennemgaaet, dog havde lært Noget og navnlig havde lært, at der er visse Sætninger om Forholdet mellem de almindelige Love og Finantslove, som man maa være enig om, at nemlig Finantsloven skal respektere den almindelige Lovgivning, og at man ikke bør sætte dens hele Virken i hvert enkelt Aar paa Spil derved, at man siger: Om en Lov, der kræver Udgifter, skal kunne virke eller ikke, beror først paa Finantslovens Vedtagelse; thi naar saaledes alle Love, der gaa ud paa at bewirke Udgifter, først skulle være afhængige af Finantsloven og Finantslovens Tilblivelse, saa at sige svæver i et Haar hvert enkelt Foraar, saa tror jeg, at hele Tilstanden her i Landet bliver noget svævende og usikkert (Sør!). Men det er jo den allermost diametralt modsatte Theori, det ærede Medlem udtalte, at alle Loves Virkning beror paa Finantsloven. Det er den gamle Sætning, at Finantsloven er Loven over alle andre Love, at det er den, der behersker dem alle, og at det er først gennem den, at de almindelige Love, forsaavidt de medføre Udgifter, faae Kraft og Virkning. Naar nu disse Theorier, som vi tro — jeg har idetmindste et Dieblif været let- sindig nok til at tro dem — døde og begravne, leve op igjen saa kraftig og bestemt som nogen- sinde før, saa forekommer det mig, at vi vende tilbage til den første Begyndelse og maa optage Alt forfra. I Forbindelse dermed var det jo ogsaa ganske naturligt, som jeg i mit første Fore- drag tillod mig at gjøre opmærksom paa, at det ærede Medlem har erklæret sig for en afgjort Til- hænger af Folkethingsparlamentarismen. Naar Folkethinget ikke blot har Ret til først at be- handle, men ogsaa har Ret til at have den af- gjørende Stemme med Hensyn til Finantsloven, saa er det naturligt, at det ogsaa maa have det Overherredømme, der bewirker, at det maa kunne beherske baade Regjeringen og Landsthinget. Det er, som jeg fremhævede, kun en simpel Konsekvens af disse Sætninger, og det ærede Medlem drog jo ogsaa Konsekvensen ved strax at sige, at vi skulde bare vedtage Finantsloven ganske uforandret. Efter det System bliver det vor Rolle at sige Ja og Amen, og Regjeringen skal natu- rligvis være i Overensstemmelse med Folke- thinget — man kan udtrykke det saa blidt som muligt. Meningen er jo dog den, at, naar Folkethinget vil det, skal Regjeringen gaa; det er jo en Sætning, som man fremhæver ligesaa stærkt som nogensinde tidligere; jeg skjønner ikke rettere, end at denne Paastand, som saaledes omfavner os